

Sygn. akt I ACa 689/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Irena Ejsmont - Wiszowata (spr.)
Sędziowie	:	SA Bogusław Dobrowolski SO del. Jacek Malinowski
Protokolant	:	Sylwia Radek-Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. K.**

przeciwko **(...) Bankowi (...) S.A. w W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 9 marca 2017 r. sygn. akt I C 747/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w pkt. I orzeka pozbawienie w całości wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr. (...) z dnia 18.06.2015 r. wystawionego przez (...) Bank (...) SA w W. przeciwko L. K. z tytułu zobowiązania dłużnika wynikającego z umowy nr. (...), któremu Sąd Rejonowy w Słupsku IX Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 29 czerwca 2015 roku wydanym w sprawie IX Co 2033/15 nadał klauzulę wykonalności co do należności głównej oraz odsetek z ograniczeniem egzekucji do kwoty 150.000,00 zł;

- uchyla punkt II;

- dodaje pkt. III w brzmieniu: nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Bank (...) SA w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Suwałkach kwotę 4.663 (cztery tysiące sześćset

sześćdziesiąt trzy) zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu oraz kwotę 356,82 (trzysta pięćdziesiąt cztery 82/100) zł tytułem wydatków w sprawie tymczasowo pokrytych ze Skarbu Państwa;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Suwałkach kwotę 4.663 (cztery tysiące sześćset sześćdziesiąt trzy) zł tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji oraz kwotę 427,78 (czterysta dwadzieścia siedem 78/100) zł tytułem wydatków w postępowaniu odwoławczym;

4. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.824,60 (pięć tysięcy osiemset dwadzieścia cztery 60/100) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego świadczonych powódce z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

(...)

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 9.03.2017 roku Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił powództwo oparte na art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., dokonując uprzednio następujących ustaleń faktycznych.

Dnia (...)powódka L. K., A. K. i pozwany bank zawarli umowę kredytu nr (...) kredytu aurum – kredytu konsumenckiego w rozumieniu ustawy o kredycie konsumenckim przeznaczonego na remont domu na okres kredytowania pięciu lat. Powódka wraz z mężem zobowiązała się do spłaty w ww. terminie całkowitej kwoty opiewającej na 152515,64 zł obejmującej całkowitą kwotę kredytu i całkowity koszt kredytu. Rzeczywista roczna stopę oprocentowania kredytu określono na 12,83 % (umowa kredytu wraz z załącznikiem –k. 12-15). Kredytobiorcy poddali się egzekucji prowadzonej na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 154500 zł (oświadczenia o poddaniu się egzekucji- k. 17, 17 v). Jednocześnie A. K. i L. K. złożyli deklaracje zgody na objęcie grupowym ubezpieczeniem na życie oraz grupowym ubezpieczeniem utraty pracy (deklaracja- k. 20). Przy zawieraniu umowy kredytowej przedstawiono kredytobiorcom formularz informacyjny dotyczący warunków zaciągniętego kredytu konsumenckiego (formularz- k. 18 akt sprawy). M. S. – pracownik banku, w obecności którego powódka podpisywała umowę o kredyt udzieliła informacji odnośnie kredytu, kontakt z powódką podczas podpisywania umowy kredytowej oceniła jako normalny. M. S. miała świadomość, że powódka jest rencistką. Nie wiedziała z jakiego powodu. Znała natomiast powódkę z poprzedniej umowy kredytowej zawieranej z bankiem , z której zarówno powódka, jak i mąż wywiązywali się (zeznania świadka M. S.-k. 156-156 v.). Pismem z dnia 26 stycznia 2015 r. pozwany bank złożył oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy kredytowej z powodu braku spłaty wymaganych rat kredytu (wypowiedzenie umowy kredytowej- k. 21 akt sprawy). W dniu 18 czerwca 2015 r. został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) opiewający na należność główną 93255, 92 zł wraz z odsetkami umownymi (bankowy tytuł egzekucyjny- k. 22 akt sprawy). Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie IX Co 2033/15 Sąd Rejonowy w Słupsku IX Wydział Cywilny nadał klauzulę bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) wystawionemu przez pozwanego z ograniczeniem egzekucji do kwoty 150000 zł. (postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności-k. 2 akt Km 2679/15). Na wniosek pozwanego banku zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie wskazanego tytułu wykonawczego (vide: akta sprawy Km 2679/15). Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy w Słupsku ogłosił upadłość A. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) obejmującą likwidację majątku (postanowienie- k. 67 akt sprawy). (...) S. A. w dniu 11 marca 2015 r. poinformowało A. K., iż istnieje podstawa do przejścia odpowiedzialności za szkodę związaną z kredytem aurum i w miesiącach od marca 2015 r. do września 2015 r. dokonało wpłaty na poczet kredytu trzech rat w kwotach po 1784,26 zł każda (informacje z E. Hestia-k. 63-66 akt sprawy, potwierdzenia przelewów, decyzja o przejściu odpowiedzialności za szkodę – k. 118-126 akt sprawy).

L. K. ma lat 60. Ukończyła liceum ekonomiczne. Przez trzynaście lat pracowała jako katechetka. W chwili obecnej pozostaje na rencie w związku z trwałą niezdolnością do pracy (decyzja o waloryzacji renty- k. 82 akt sprawy). Mąż powódki A. K. pozostaje bezrobotny (decyzja- k. 83 akt sprawy).

Początkowo na początku lat pięćdziesiątych rozpoznawano u powódki zaburzenia nerwicowe. Z czasem jednak pojawiły się zespoły omamowo- urojeniowe, objawy psychotyczne. Zaburzenia psychiczne powódki ostatecznie zdiagnozowano jako schizofrenię paranoidalną (dokumentacja lekarska L. K.: karty informacyjne leczenia szpitalnego, historia choroby, zaświadczenia lekarskie- k. 27-62 akt sprawy). W stanach zaostrzenia choroby powódka była hospitalizowana: w okresie od 8 grudnia 1992 r. do 29 stycznia 1993 r. w szpitalu psychiatrycznym w S., w okresie od 3 listopada 1999r. do 10 listopada 1999 r. na oddziale psychosomatycznym w L., w okresie od 5 grudnia 2002 r. do 19 grudnia 2002 r. na oddziale psychiatrycznym w szpitalu w L., w okresie od 5 marca 2004 r. do 28 marca 2004 r. na oddziale psychiatrycznym w L., w okresie od 21 kwietnia 2006 r. do 12 maja 2006 r. na oddziale psychiatrycznym w L., w okresie od 13 marca 2008r. do 2 kwietnia 2008r. na oddziale psychiatrycznym w L.. Ostatni raz powódka była hospitalizowana w okresie od 2 września 2009 r. do 2 października 2009 r. na oddziale psychiatrycznym w S.. Do końca lat pięćdziesiątych lekarzem prowadzącym powódkę był J. K.. Opiekę lekarską nad powódką ocenił jako typową i polegającą na leczeniu farmakologicznym. Podał, iż zasadniczy problem w leczeniu powódki w latach pięćdziesiątych polegał na niesystematyczności w przyjmowaniu leków i związana z tym konieczność hospitalizacji. Obecnie J. K. nie ma kontaktu z L. K., nie pamięta, w jakim stanie psychicznym znajdowała się w marcu 2014r (zeznania J. K.- k. 209-210 akt sprawy).

W chwili obecnej L. K. znajduje się pod opieką lekarza psychiatry K. K. (1). Pozostaje w fazie przewlekłej choroby z ujemnymi objawami. Jest pacjentką systematyczną, przychodzi do lekarza raz, dwa razy w miesiącu. Nie występują u powódki ostre objawy typu urojenia, omamy. Pozostaje raczej osobą wycofaną społecznie, z elementami autystycznymi (zeznania świadka K.- k. 210-211). Obecne możliwości intelektualne powódki kształtują się poniżej przeciętnej, jednak w granicach szeroko rozumianej normy. L. K. nie jest osobą upośledzoną umysłowo. L. K. wykazuje objawy zwiększonej męczliwości psychofizycznej. Cechuje ją obniżona sprawność funkcji poznawczych. Jest osobą o obniżonym nastroju i napędzie, z trudnościami mobilizacyjnymi, bez zainteresowań i aktywności życiowej. Wykazuje tendencje do ksenofobicznej interpretacji bodźców z otoczenia (opinia biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii- k. 258-262 akt sprawy). W marcu 2014 r. lekarz prowadzący powódkę K. nie odnotował u powódki objawów psychotycznych, wytwórczych. Nastrój powódki ocenił jako stabilny, zachowanie jako spokojne. W 2014 r., w kolejnych po marcu miesiącach także nie odnotowano u powódki zaostrzonych objawów psychotycznych. W okresie zawierania umowy wobec braku zaostrzonych objawów psychotycznych, braku upośledzenia umysłowego i innych zakłóceń w przebiegu procesów poznawczych L. K. nie znajdowała się w stanie wyłączającym zdolność do świadomego albo swobodnego podjęcia decyzji lub wyrażenia woli (wnioski końcowe opinii psychiatry A. G. oraz psychologa T. Z. – k. 263 akt sprawy).

Powódka ma świadomość choroby na którą cierpi, kontakt z powódką jest logiczny (zeznania powódki- k. 303-304 akt sprawy). Pozostaje z A. K. w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej. Raz w miesiącu L. K. wraz mężem odbywa wizyty u lekarza psychiatry dr K. (zeznania świadka A. K.- k. 235-236 akt sprawy, zeznania powódki- k. 303-304 akt sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo opozycyjne stanowi środek merytorycznej obrony dłużnika, za pomocą którego dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo też jego ograniczenia. Przesłanki, o które można oprzeć powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w sposób wyczerpujący określa art. 840 § 1 k.p.c.. W okolicznościach przedmiotowej sprawy w grę wchodzić mogły dwie spośród podstaw pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, tj. przesłanka przewidziana w § 1 pkt 1 tego przepisu sprowadzająca się do zaprzeczenia zdarzeniom, które legły u podstaw wydania klauzuli wykonalności oraz przesłanka przewidziana w § 1

pkt 2 – polegająca na wygaśnięciu zobowiązania w wyniku jego spełnienia. Żadna z tych podstaw nie była jednak skuteczna.

Sąd nie podzielił bowiem argumentacji strony powodowej jakby umowa kredytowa zawarta przez L. K. była nieważna wskutek zakłóceń procesów decyzyjnych i komunikowania powódki wywołanych chorobą psychiczną.

Jak stanowi art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli; dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, choćby przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

Ustawodawca przyjął, że aby czynność prawna była skuteczna, musi być podjęta świadomie i swobodnie, czyli aby składający oświadczenie woli miał rozeznanie, jaki skutek chce osiągnąć przez swoje działanie, oraz aby miał możliwość realizacji swej woli. Stan braku świadomości nie musi być całkowity i zupełny, jednak częściowe wyłączenie świadomości musi być znaczne. Stan wyłączający świadomość lub swobodę, jako określony stan faktyczny, dowodzony może być wszystkimi środkami, a mianowicie przesłuchaniem świadków, stron, analizą dokumentów itp. W każdym jednak wypadku sąd obowiązany jest zwrócić się o pomoc do biegłych, i to nie tylko wówczas, gdy w grę wchodzi choroba psychiczna lub niedorozwój umysłowy. Przez brak swobody należy rozumieć tylko taki stan, który wyłącza swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, w którym możliwość wolnego wyboru jest całkowicie wyłączona.

Faktem jest, że L. K. od ponad dwudziestu lat cierpi na schizofrenię paranoidalną. Z tego powodu w okresach zaostrzenia choroby była hospitalizowana, z tego też powodu od lat nie pracuje, pobiera świadczenie rentowe. Postępowanie dowodowe nie wykazało jednak, aby w dacie zawierania umowy kredytowej w marcu 2014 r. była osobą nieświadomą co do podejmowanych decyzji i wyrażania swojej woli.

Biegli sądowy z zakresu psychiatrii i psychologii wskazali, iż dostępna dokumentacja medyczna nie zawiera informacji, by w marcu 2014 r. powódka znajdowała się w okresie pojawienia objawów omamowo- urojeniowych. Prowadzący ją lekarz nie odnotował w marcu 2014 r., ani też w następnych miesiącach pogorszenia stanu zdrowia powódki. Wnioski zawarte w opinii korespondują z zeznaniami M. S. , dla której podczas zawierania umowy powódka zachowywała się normalnie. Nie może także ująć uwadze, że ostaną hospitalizacja powódki miała miejsce w 2009 r., a właśnie hospitalizacje towarzyszyły powódce przy pojawieniu się objawów omamowo- urojeniowych, czy niesystematyczności w przyjmowaniu leków. W 2014 r. powódka nie była hospitalizowana, a w świetle dokumentacji lekarskiej jej stan psychiczny w tym czasie jest stabilny.

Wnioski zawarte w retrospektywnej opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii Sąd w pełni podzielił i przejął jako własne z uwagi na ich obiektywizm . Biegli bowiem wskazują, iż wprawdzie sprawność intelektualna powódki jest obniżona, to jednak na podstawie przeprowadzonych badań nie stwierdzili u powódki upośledzenia umysłowego. Powódka jest osobą o zwiększonej męczliwości, nie wykazuje aktywności życiowej, jednak nie można w jej przypadku mówić o zakłóceniach procesów psychicznych w stopniu określonym w art. 82 k.c. podczas zawierania umowy kredytowej. Nie potwierdziły się przy tym zeznania A. K. jakoby powódka podpisywała umowę kredytową w samochodzie, bez obecności pracownika bankowego. M. S. stwierdziła bowiem jednoznacznie, iż pamięta powódkę z poprzednio zawieranej umowy kredytowej, a także to, że powódka podpisywała umowę kredytową w niniejszej sprawie w obecności świadka. Wniosków zawartych w opinii biegłych nie podważają zeznania lekarzy prowadzących powódkę: J. K. i K. K. (1). Nie dokonali oni bowiem badania zdolności intelektualnych powódki, co uczynili biegli powołani w sprawie przy pomocy odpowiednich testów. Ponadto lekarze ci nie pamiętali, w jakim stanie znajdowała się powódka w 2014 r. Depozycje lekarzy dotyczące w istocie ewentualnych, możliwych konsekwencji badań w tym kierunku lekarze jednak nie prowadzili, a w swoich zeznaniach nie potwierdzili zaostrzenia procesu chorobowego powódki w marcu 2014 r.

Reasumując, Sąd uznał, że sama okoliczność choroby psychicznej w postaci schizofrenii paranoidalnej nie przesądza o braku zdolności do złożenia ważnych prawnie oświadczeń woli. Również nie wszystkie konsekwencje wynikające z tego

rodzaju choroby psychicznej skutkują takim stanem. Strona powodowa nie wykazała, by w dacie zawierania umowy kredytowej powódka znajdowała się w stanie wyłączającym świadome, swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Ustosunkowując się do drugiego z podniesionych zarzutów: wygaśnięcia zobowiązania na skutek jego spłaty, należy zauważyć, że dokonane spłaty przez E. Hestia dotyczyły zobowiązania kredytowego A. K. jako ubezpieczonego, nie powódki i nie ulega wątpliwości (na co wskazuje analiza akt postępowania egzekucyjnego Km 2679/15), że powódka L. K. nie wywiązała się do chwili obecnej z ciążącego na niej zobowiązania kredytowego.

Mając na względzie wszystkie wskazane argumenty powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c.. Wysokość stawki zastępstwa procesowego ustalając w wysokości minimalnej tj. 3600 zł przewidzianej Rozporządzeniem Min. Spraw w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490, oraz z 2015 r. poz. 617 i 1078)

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła powódka w oparciu o niesformalizowane zarzuty (k. 326 i n.), a w ramach uzupełnienia jej apelacji ustanowiony z urzędu pełnomocnik wskazując na naruszenie art. 232 k.p.c., art. 233 k.p.c. i art. 840 § pkt 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. domagał się zmiany orzeczenia i uwzględnienie powództwa poprzez pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 18.06.2015 r. nr 246/15 zaopatrzonego klauzulą wykonalności wydaną postanowieniem Sądu Rejonowego w Słupsku IX Wydział Cywilny w sprawie sygn. akt IX Co 2033/15 z dnia 29.06.2015 roku i zasądzenie kosztów za obie instancje. Nadto wnosił o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu psychiatrii na okoliczność ustalenia czy powódka w dniu zawarcia umowy pożyczki znajdowała się w stanie wyłączającym świadomość lub swobodne powzięcie decyzji albo wyrażenia woli.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i wniosku dowodowego oraz zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powódki zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, co oznacza, iż sąd apelacyjny został zobligowany przez ustawodawcę do rozpoznania sprawy, a nie tylko do rozpoznania zarzutów podniesionych w apelacji.

Oznacza to także, że sąd II instancji powinien poczynić własne ustalenia faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia i dokonać całościowej oceny materiału dowodowego zebranego w toku postępowania.

Powyższe skutkuje dopuszczalnością dalszego materiału procesowego, z której to zasady Sąd Apelacyjny rozpoznający przedmiotową sprawę skorzystał w drodze dopuszczenia nowego dowodu z opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii z uwagi na sformułowany przez powódkę zarzut nieważności czynności prawnej w oparciu o przesłanki z art. 82 k.c..

Badanie stanów faktycznych objętych art. 82 k.c., które skutkowałyby uznaniem, że oświadczenie woli złożone przez powódkę w dacie zawierania umowy kredytowej dotknięte było sankcją w postaci nieważności bezwzględnej wymagało oczywiście opinii specjalistów. Ważność tej umowy stanowiła przesłankę rozstrzygnięcia przedmiotowego powództwa opartego o przepis art. 840 § 1 k.p.c..

Sąd I-szej instancji przeprowadził co prawda wymagany dowód z opinii biegłych psychiatry i psychologa (dowód z k. 258 – 263), oceniając go jako przydatny z uwagi na ich obiektywizm i który to dowód w konfrontacji z innymi dowodami osobowymi, tj. zeznaniami świadków pozwolił sądowi na ustalenie, iż w dacie zawierania umowy powódka nie znajdowała się w stanie wyłączającym świadome czy swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli, niemniej w

ocenie tego dowodu zdaniem Sądu Apelacyjnego nie uwzględniono wszystkich zasadniczych kryteriów takiej oceny, w tym zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Przełożyło się to na brak dostatecznego w okolicznościach tej sprawy wyjaśnienia i rozważenia kwestii stanu świadomości i swobody w powzięciu decyzji i wyrażeniu woli przez powódkę w dacie zawierania umowy. Zastrzeżenia budził zwłaszcza brak wnikliwości w przyjęciu takiego wniosku, iż u powódki chorującej od ponad 20 lat na schizofrenię paranoidalną i nie będącej hospitalizowaną od 2009 roku, bez udokumentowanych w tym okresie zastrzonych objawów omamowo – urojeniowych, u której nie stwierdzono też upośledzenia umysłowego, nie wystąpiły w marcu 2014 roku (tj. w dacie zawarcia umowy) przesłanki z art. 82 k.c.. Przy czym biegli sporządzający pierwszą opinię potwierdzili obniżoną ogólną sprawność intelektualną u powódki, obniżenie sprawności funkcji poznawczych, niewykluczone, że na podłożu zmian organicznych, wskazali na rozumienie przez nią sytuacji społecznych oraz tylko nieskomplikowanych czynności o charakterze prawnym, o ile nie są one zakłócone przez inne czynniki np. objawy psychotyczne. Sporządzający po raz pierwszy opinię biegli nie zostali wysłuchani przez sąd, co też zdaniem Sądu Apelacyjnego w świetle wyżej opisanych okoliczności oraz zeznań świadków leczących powódkę – św. J. K. i K. K. (1), a także św. A. K. czyniło ocenę tego dowodu za mało wnikliwą i skutkowało podniesieniem skutecznego przede wszystkim zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz potrzebą przeprowadzenia nowego dowodu z opinii biegłych przed sądem II-iej instancji, o którym sąd mógł postanowić także z urzędu uznając go za konieczny w tej sprawie. Wnioski nowej opinii sporządzonej przez biegłych – psychiatrę D. Ł. i psychologa M. C. (k. 383 – 385) wskazywały na to, „iż proces chorobowy powódki z dużym prawdopodobieństwem mógł w istotnym stopniu zaburzać rozumienie potencjalnie negatywnych skutków wynikających z zawarcia umowy kredytowej. Nie można było przy tym pominąć faktu, iż powódka wcześniej nie zajmowała się sprawami związanymi z działalnością gospodarczą męża. Jako, że mężowi ufała, to w ocenie biegłych uznać można, iż jej stan chorobowy i sytuacja osobista być może nie ograniczała możliwości poznawczych wprost lecz powodowała stan pewnej bezrefleksyjności, ale nie ze względu na niedołożenie należytej staranności, przyjmowane jako norma dla danej czynności lecz w związku z faktem, że proces chorobowy zahamował wyzwolenie procesu analizy dokumentów i jego skutków.

Biegli uznali zatem, iż z dużym prawdopodobieństwem powódka w związku ze swoją chorobą w postaci schizofrenii nie czuła potrzeby czy też konieczności, aby zastanowić się nad treścią składanego oświadczenia. Nie wykluczyli jednocześnie, że w sytuacji, gdyby jej uwaga została w tę stronę ukierunkowana to jej stan pozwalał na pokierowanie swoim postępowaniem”. Na okoliczność sporządzonej pisemnej opinii sąd dodatkowo wysłuchał biegłych, którzy potwierdzili, iż w przypadku powódki nie można mówić o swobodnym podjęciu decyzji i wyrażeniu woli, świadomość natomiast nie była zaburzona w momencie dokonywanej czynności (k. 352 – 353).

Opinia powyższa pisemna i ustna w całości w ocenie Sądu Apelacyjnego zasługiwała na uznanie za pełnowartościowy dowód w niniejszej sprawie. Jej treść oraz wnioski okazały się zrozumiałe, przystępne, o mocy przekonywującej, logicznie poprawne, a przy tym były to wnioski stanowcze i jednoznaczne.

Opinia uwzględniała nie tylko medyczne rozpoznanie, aktualny stan zdrowia powódki, leki stosowane przez powódkę i pozostające bez większego wpływu na procesy decyzyjne powódki, ale i jej osobistą sytuację, w tym dużą zależność i bezgraniczne zaufanie względem męża, z którym wspólnie przedmiotową umowę kredytową zawierała w 2014 roku. Doświadczenie życiowe wskazuje na to, iż została „wykorzystana” przez osobę bliską do tej czynności.

Przesłanka braku swobody w rozumieniu art. 82 k.c. oznacza stan, w którym osoba rozpoznaje co prawda sens własnego działania, ale pod wpływem negatywnego oddziaływania czynników psychicznych ma wyłączoną możliwość swobodnego (nieskrępowanego) decydowania.

Podjęcie decyzji i wyrażenie woli jest swobodne gdy zarówno proces decyzyjny, jak i uzewnętrznienie woli nie zostały zakłócone przez destrukcyjne czynniki wynikające z właściwości psychiki czy procesu myślowego osoby składającej oświadczenie woli. Stan wyłączający swobodę musi wynikać również z przyczyny wewnętrznej, umiejscowionej w samym podmiocie składającym oświadczenie woli (komentarz do art. 82 k.c. Aleksandry Janas).

I z taką właśnie sytuacją, jak wyjaśnili biegli mieliśmy do czynienia w okolicznościach tej sprawy. To proces chorobowy powódki hamował proces poznawczy i decyzyjny w czasie zawierania umowy w zakresie analizy dokumentacji i jego skutków.

Oświadczenie woli dotknięte wadą w postaci braku świadomości albo swobody, jak w tym konkretnym przypadku jest z mocy prawa nieważne bezwzględnie od samego początku i nie podlega konwalidacji ani konwersji, a konsekwentnie nieważna jest czynność prawna, której składnik stanowiło to oświadczenie.

Powódka, która powoływała się na ten fakt wykazała w niniejszym postępowaniu, że złożone przez nią oświadczenie woli w dniu 21 marca 2014 roku o kredyt w umowie z pozwanym bankiem jest wadliwe z przyczyn skutkujących jego nieważnością.

Wykazanie tego faktu przez powódkę nastąpiło głównie za pomocą dowodu z opinii biegłych specjalistów z racji wymogu posiadania wiadomości specjalnych z zakresu medycyny, przy wsparciu także dowodów osobowych w postaci zeznań świadków J. K., K. K. (1), A. K., których to zeznania korelowały z dowodem specjalistów – D. Ł. i M. C..

W tych okolicznościach roszczenie powódki o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez (...) Bank (...) SA przeciwko niej jako dłużniczce z tytułu umowy o kredyt, któremu została nadana klauzula wykonalności co do należności głównej oraz odsetek z ograniczeniem egzekucji do kwoty 150.000,00 złotych zasługiwało na uwzględnienie w oparciu o przepis art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c..

Dla porządku należało w tym miejscu wskazać, iż wobec zawierającego umowę kredytową wspólnie z powódką małżonka została ogłoszona upadłość, stąd też między innymi jej osobista legitymacja nie budziła wątpliwości. Nadto spłacona przez ubezpieczyciela należność w niewielkiej części – tj. do kwoty 12.489,82 złotych była bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, między innymi z racji skutku ex tunc czynności uznanej za nieważną.

Podsumowując – zasadna apelacja powódki skutkowałą zmianą wyroku Sądu Okręgowego w sposób, jak w sentencji na zasadzie art. 386 §1 k.p.c..

O kosztach sąd postanowił zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c.

(...)